

Česká astronomická společnost

Sekretariát ČAS, Astronomický ústav AV ČR, Fričova 298, 251 65 Ondřejov
tel.: 775 388 400, <http://www.astro.cz>, cas@astro.cz

Titul Česká astrofotografie měsíce za únor 2013 obdržel snímek „M 45“, jehož autorem je Zdeněk Bardon.

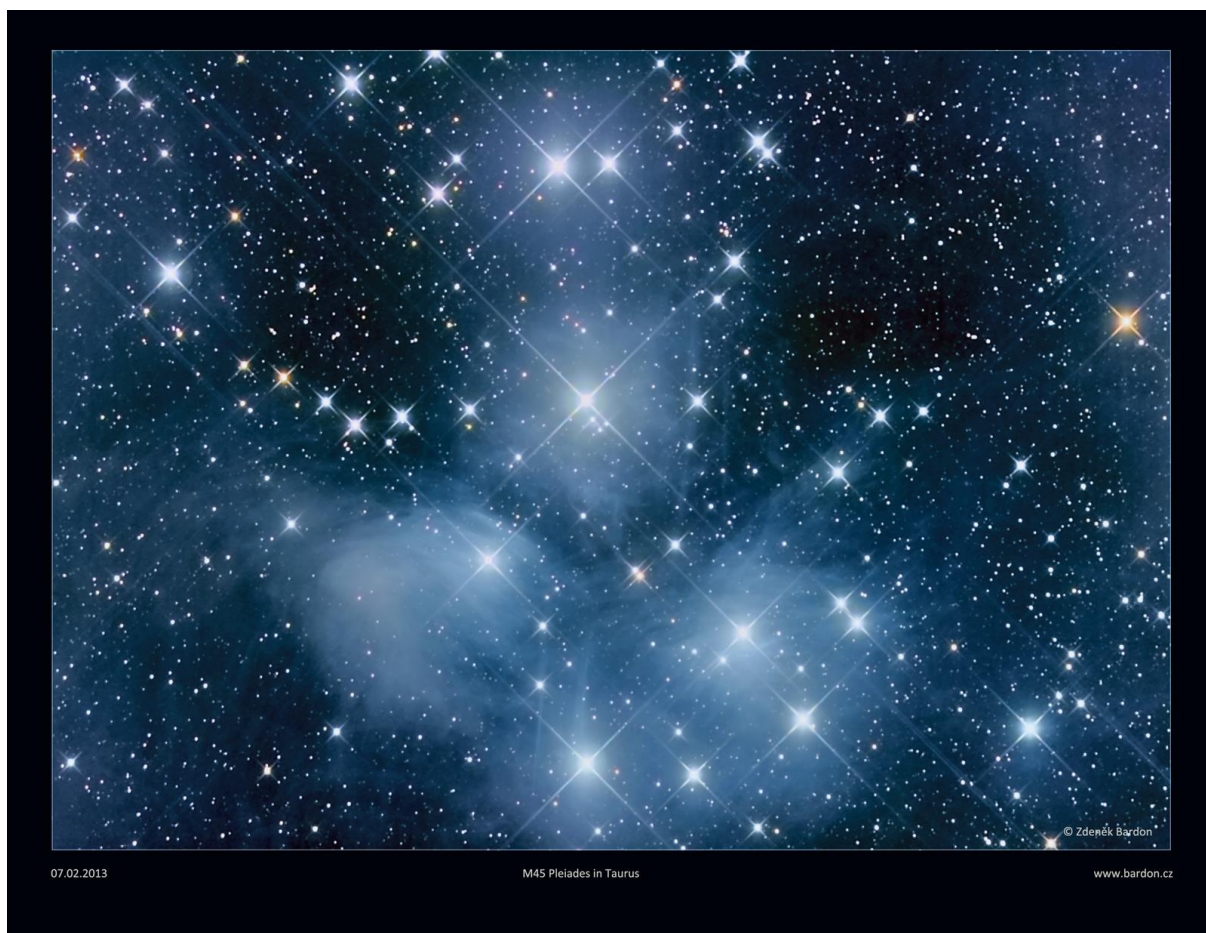
Jsou jedním z nejznámějších objektů noční oblohy. Jako „Kuřátka“ je znaly naše babičky i dědové, neznámé však nebyly ani Mayům, Aztékům či Siouxům. Zmínil se o nich i Homér ve své Iliadě a Odyssei. Poznámku o nich najdeme i v Bibli, dokonce hned třikrát. Byly významné pro určování zemědělských cyklů a důležité byly i pro Babyloňany, kteří je využívali ve své chronologii. Na oblohu je umístili Řekové. Krásné průvodkyně bohyně Artemis byly, jistě ke své spokojenosti, obletovány muži, ovšem neodbytnost Orióna byla až tak nesnesitelná, že se daly na panický a nekončící útěk. Tu se jich zželeli bohové a v podobě holubic je schovali na oblohu, kde vytvořily výrazné hvězdné seskupení. Ovšem úplně první zmínka, o které víme, je datována do období doby bronzové, nějakých 1600 let před naším letopočtem. Jsou spolu se Sluncem a Měsícem zobrazeny na bronzovém disku, který našli v roce 1999 dva hledači pokladů 60 kilometrů od Lipska. To všechno jsou Plejády.

Poněkud méně romantičtí jsou astrofyzikové, kteří díky pozemským i kosmickým teleskopům nahlíží do tajemství téměř tři tisíc hvězd, které tuto otevřenou hvězdokupu tvoří. Ty se nacházejí v oblasti s průměrem přibližně 13 světelných let. Vzdáleny 400 světelných let se právě prodírají obrovským prachovým mračnem. O jeho existenci víme zejména díky rozptylu světla hvězd kupy na drobných částicích, což způsobuje namodralý nádech viditelné reflexní mlhoviny.

Stáří hvězdokupy bylo odhadnuto na 100 miliónů roků. Tento údaj zpochybnil dříve uvažovanou myšlenku, že prach obklopující hvězdy byl součástí původní kolébky všech těchto hvězd – obří pracho-plynné mlhoviny.

Nejjasnější hvězdou je vícenásobný hvězdný obr Alcyone, který svítí téměř jako 800 našich Sluncí. Pouhým okem můžeme z této hvězdokupy spatřit 7 až 10 hvězd, v závislosti na ostrosti našeho zraku a pozorovacích podmínkách. Na ověření této skutečnosti však již nemáme, alespoň z astronomického hlediska, mnoho času. Vzhledem k tomu, že Plejády představují otevřenou hvězdokupu, předpokládáme, že během asi 250 miliónů let se toto seskupení úplně rozpadne na hvězdy, které si již vůbec nebudou pamatovat na svůj společný původ. A astrofotografové přijdou o svůj klenot ještě dříve. Již za několik tisíc let Plejády opustí prachovou mlhovinu a přijdou tak o svůj namodralý prachový závoj, který zdobí ty nejkrásnější snímky oblohy.

Jedním z takových snímků je i ten, který do soutěže Česká astrofotografie měsíce, pořádané Českou astronomickou společností, zaslal amatérský astronom Zdeněk Bardon. Jeho snímky nejsou astronomické obci neznámé a známým se nyní stal i jeho poslední namodralý hvězdný úlovek. Za celou porotu ČAM i za celou astrofotografickou a astronomickou obec mu jistě můžeme za tento srdce, ducha i oko těšící snímek poděkovat. A hlavně, rádi bychom mu popřáli mnoho dalších jasných nocí, které nám budou příslibem nových a nových obrázků krásného vesmíru nad našimi hlavami.

- Název: M 45
Místo: Rasošky
Datum: 7. 2. 2013 (data ze dvou nocí)
Optika: 10"ASA f3,6
Stativ: EM200Takahashi
Sensor: STL11
Zpracování: Data expozic vč. filtrů: 52 x Lum á 120sec, 38 x Red, 38 x Green, 45 x Blue, Kalibrace - Bias, Dark, Flat. Složeno v MaxIm DL, křivky, úrovně a text v PS6.
Popis: Klasický snímek na zimní obloze pořízený ve značně obtížných podmínkách světelného znečištění kvůli velkému městu na jižním obzoru.

Vítězné snímky v jednotlivých měsících a další informace si můžete prohlédnout na <http://www.astro.cz/cam/>.

Za porotu ČAM Marcel Bělík, Hvězdárna v Úpici